

1.9.2004

PESÄLUETTELO

(Sisältöä muutettu **29.9.2014**; muutokset merkitty lihavoidulla. Myös kieliasua on tarkistettu.)

1

YLEISTÄ

Pesäluettelon tarkoituksena on antaa havainnollinen ja todenmukainen kuva velallisen taloudellisesta tilanteesta konkurssin alkaessa. Pesäluettelon tiedoilla on tärkeä merkitys päätettäessä konkurssin **jatkumisesta tai** raukeamisesta, kuluvaluun ottamisesta ja julkisselvitykseen siirtymisestä. Pesäluettelo on pohjana arvioitaessa velkojille kertyvän jako-osuuden määrää. **Velkojat käyttävät päätösvaltaansa pesäluettelon velkojaluettelon perusteella, kunnes saatavat ovat valvonnassa tai muutoin täsmentyneet.**

2

PESÄLUETTELON LAATIMINEN JA VAHVISTAMINEN

2.1

Pesäluettelon laatiminen

Pesänhoitajan tulee laatia velallisen varoista ja veloista pesäluettelo. Velallisen velvollisuutena on antaa pesänhoitajalle kaikki sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen luotettavan pesäluettelon laatimiseksi. Pesäluettelon laadinnassa tulee käyttää pohjana velallisen kirjanpito- ja muuta liiketoimintaan liittyvää aineistoa, jos sitä voidaan pitää luotettavana. Pesänhoitajan arvio kirjanpidon tasosta ja lausuma mahdollisten puutteiden tai virheiden merkityksestä pesäluettelon laatimiseen sisältyvät velallisselvitykseen.

Pesänhoitajalla on lisäksi sama oikeus kuin velallisella itsellään saada pesäluettelon laatimista ja muiden tehtäviensä hoitamista varten myös ulkopuolisilta tahoilta salassapitosäännösten estämättä tarpeelliset tiedot velallisen pankkitileistä, maksuliikenteestä, rahoitusta koskevista sopimuksista ja sitoumuksista, velallisen varallisuudesta, verotuksesta ja muista velallisen taloudellista asemaa tai velallisen harjoittamaa taloudellista toimintaa koskevista seikoista (KonkL 8:9).

Pesäluettelo on laadittava kahden kuukauden kuluessa konkurssin alkamisesta. Jos pesäluettelo ei ole mahdollista laatia tässä määräajassa, pesänhoitajan on **ennen määräajan päättymistä** pyydettävä määräajan pidentämistä käräjäoikeudelta. Peruste määräajan pidentämiseen on konkurssipesän laajuus, velallisen niskoittelu,

velallisen kirjanpidossa olevat puutteet tai muu erityinen syy. Pesänhoitajan tulee tarvittaessa informoida suurimpia velkojia ja konkurssiasiamiestä poikkeuksellisen pitkstä määräajan pidennyksestä.

Pesänhoitajan tulee kiinnittää velallisen huomiota niihin seuraamuksiin, jotka velalliselle voivat aiheutua myötävaikutus- ja tietojenantovelvollisuuden laiminlyönnistä. **Tarvittaessa pesänhoitajan on ilman aiheetonta viivytystä esitettävä tuomioistuimelle vaatimus konkurssilaissa säädetyn pakkokeinon määräämiseksi velvollisuuksiaan laiminlyöväälle velalliselle.**

Pesänhoitaja ei voi esittää konkurssin raukeamista ennen kuin pesäluettelo ja velallisselvitys on laadittu. Pesänhoitaja voi kuitenkin esittää konkurssin raukeamista, jos pakoilevaa velallista ei pakkokeinoista huolimatta kohtuullisessa ajassa tavoiteta vahvistamaan pesäluettelo.

Konkurssin jatkuessa velallinen voidaan velvoittaa täyttämään myötävaikutusvelvollisuutensa ja vahvistamaan pesäluettelo oikeaksi vielä konkurssimenettelyn myöhemmässä vaiheessa.

Konkurssilain 4 luvun 12 §:ssä määritellään se, keitä pidetään velallisena sovellettaessa velallisen oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä. Tuomioistuimen määräyksestä velallispiiriä voidaan myös laajentaa. Pesänhoitajan on tarvittaessa vaadittava tuomioistuinta antamaan määräys, jolla säännöksen tarkoittama henkilö veloitetaan täyttämään velallisen myötävaikutusvelvollisuus tai vahvistamaan pesäluettelo.

2.2

Vahvistaminen

Velallisen on allekirjoituksellaan vahvistettava pesäluettelo oikeaksi. Pesänhoitajan tulee lähettää pesäluettelo velalliselle etukäteen tai muutoin varata velalliselle riittävä aika pesäluetteloön tutustumista varten ennen sen vahvistamista oikeaksi. Pesänhoitajan tulisi olla läsnä kun velallinen vahvistaa pesäluettelon oikeaksi. Vahvistaminen voi poikkeuksellisesti tapahtua myös postin välityksellä.

Jos pesäluettelo ei velallisen käsityksen mukaan ole joltain osin oikea, hänen tulee esittää tai liittää siihen tarpeellisiksi katsomansa täydennykset, oikaisut tai muut huomautukset. **Näiden** varaumien tulee olla täsmällisiä ja perusteltuja. Pesänhoitajan tulee aina ilmoittaa velalliselle mahdollisuudesta varaumien tekoon ja korostaa sitä, että vastuu pesäluettelon tietojen paikkansa pitävyydestä on velallisella.

Pesänhoitajan vaatimuksesta tuomioistuin voi määrätä, että velallisen on pesäluettelon allekirjoittamisen sijasta saavuttava tuomioistuimeen ja vahvistettava siellä valallaan tai vakuutuksellaan pesäluettelo

oikeaksi. Vaatimuksen esittämiselle voi olla aihetta esimerkiksi, jos on syytä epäillä, että velallinen salaa tai antaa vääriä tietoja taikka kieltäytyy kokonaan allekirjoittamasta pesäluettelo. Velallista voidaan vaatia tuomioistuimessa antamaan muutoinkin tietoja pesäluettelo varten.

Velallisella on konkurssilain 4 luvun 5 a §:n mukaan oikeus jättää antamatta tietoja, jotka liittyvät tekoon, josta hän on rikoksesta epäiltynä esitutkinnassa tai syytteessä (itsekriminointisuoja).

Jos velallinen on itsekriminointisuojan perusteella jättänyt antamatta tietoja, velallisen on ilmoitettava tästä viimeistään pesäluettelon oikeaksi vahvistamisen yhteydessä.

Jättäessään kertomatta pesänhoitajalle tietoja itsekriminointisuoja koskevan säännöksen nojalla velallisen on yksilöitävä rikosepäily ja sitä koskeva esitutkinta tai syyte. Pesänhoitajan on varmistettava velallisen ilmoittamien itsekriminointisuojan perusteiden todenmukaisuus.

Pesänhoitajan tulee toimittaa pesäluettelo velalliselle, konkurssiasiamiehelle, suurimmille velkojille ja pyynnöstä muillekin velkojille viipymättä luettelon valmistuttua. Pesäluettelon liitteet toimitetaan vain pyynnöstä.

Pesäluettelo on tallennettava Kosti-järjestelmään.

Pesänhoitaja voi pyynnöstä antaa pesäluettelon muullekin taholle. Tätä harkitessaan pesänhoitajan on kuitenkin otettava huomioon konkurssilain 14 luvun 13 §:ssä säädetty salassapitovelvollisuus. Tarvittaessa pesänhoitajan on peitettävä salassa pidettävät tiedot. Tietojen peittämisen tulee käydä ilmi asiakirjasta. Säännöksen tarkoittamia salassa pidettäviä tietoja eivät kuitenkaan ole pesäluettelosta ilmenevät tai muut konkurssipesän varallisuusasemaa koskevat tiedot. Pesänhoitajan on tarvittaessa muistutettava kaikkia velalliseen tai konkurssipesään liittyviä tietoja saavia henkilöitä salassapitovelvollisuudesta. Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta on säädetty rangaistus rikoslaissa (38:1 ja 2 §).

Velallisen myötävaikutus- ja tietojenantovelvollisuutta on käsitelty myös neuvottelukunnan suosituksissa Konkurssipesän haltuunotto ja Konkurssivelallisten neuvonta ja ohjaus, suositukset 1 ja 15.

3

PESÄLUETTELON SISÄLTÖ

3.1

Yleistä

Pesäluetteloon tulee merkitä velallisella konkurssin alkaessa oleva omaisuus sekä velat ja vastuut. Konkurssipesään kuuluu myös omaisuus, jonka velallinen saa ennen konkurssin päättymistä. Pesäluetteloon merkitään siten myös omaisuus, jonka velallinen on saanut konkurssin alettua. **Omaisuus, jota ei voida ulosmitata, ei kuulu konkurssipesään (KonkL 5:3.1) eikä sitä merkitä pesäluetteloon.**

Luonnollisen henkilön konkurssipesään ei kuitenkaan kuulu hänen konkurssin alkamisen jälkeen ansaitsemansa tulo tai saamansa omaisuus eikä omaisuus, jonka velallinen saa ulosottokaaren mukaan erottaa. Tällaista omaisuutta on muun muassa tavanomainen koti-irtaimisto, henkilökohtaiset esineet, tarpeelliset työvälit ja muun vastaavan tulon puuttuessa suojaosuus 1,5 kertaisena (UK 4:21 ja KonkL 5:3).

Tiedot varoista ja veloista voidaan ryhmitellä käyttäen perustana kirjanpitoasetuksessa vahvistettua taseen kaavaa. Yksittäisen konkurssipesän ominaispiirteet voivat usein antaa syy poiketa taseen kaavasta siten, että tiedot merkitään tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

3.2

Inventaario

Velallisen omaisuus on inventoitava ja tarvittaessa valokuvattava mahdollisimman pian asettamispäätöksen jälkeen.

Pesänhoitajan on harkittava kulloinkin tarkoituksenmukaisin tapa inventaarion tekemiseksi ja annettava yksityiskohtaiset ohjeet sen tekijälle. Pesänhoitaja vastaa siitä, että inventaario on asianmukaisesti tehty, suorittaapa sen pesänhoitajan sijasta velallisen henkilökunta, ulkopuolinen taho tai velallinen.

Inventaariosta tulee laatia riittävän yksityiskohtainen luettelo, jonka sivut numeroidaan ja jokaisen sivun allekirjoittaa sen laatija. Luetteloon on merkittävä tarkoituksenmukaisella tavalla omaisuuden sijaintipaikka (toimipaikka, rakennus, huone, kerros tms.).

Velallisen hallinnassa oleva sivullisen omaisuus, joka voidaan erottaa velallisen omaisuudesta, ei kuulu konkurssipesään. Sivullisen omaisuus tulee tarvittaessa luetteloida, merkitä ja pitää erillään pesään kuuluvasta omaisuudesta.

3.3

Omaisuuksien arvostaminen

Velallisen omaisuus tulee arvostaa käypään hintaan (todennäköinen luovutushinta).

Hyvä pesänhoitotapa edellyttää, että pesänhoitaja pyrkii velallisen ja tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla selvittämään omai-

suuden käyvän hinnan. Asiantuntijoiden käyttäminen voi olla perusteltua, jos pesässä on yksittäisiä arvokkaita esineitä tai laadultaan vaikeasti arvioitavaa omaisuutta. Asiantuntija-arvion hankkiminen ei ole tarpeen, jos omaisuuden arvo on ilmeisen vähäinen tai kun on selvää, että pantatusta omaisuudesta ei tule kertymään pesään varoja.

Pesäluetteloon voidaan poikkeuksellisesti merkitä varojen todennäköisen luovutushinnan lisäksi myös kirjanpitoarvo. Pesäluettelon luettavuuden ja selkeyden varmistamiseksi kirjanpitoarvo voidaan tällöin merkitä esimerkiksi sulkeisiin, alaviitteeseen tai omaksi sarakkeeksi. Jos velallisen kirjanpitoa voidaan pitää luotettavana ja arvostuksiltaan oikeana, pesäluetteloarvoina voidaan käyttää pelkästään kirjanpidon arvoja. Kirjanpitoarvojen käyttäminen soveltuu lähinnä laajoihin konkurssipesiin ja tilanteisiin, joissa pesänhoitajalla ei ole mahdollisuutta selvittää varojen todennäköistä luovutushintaa.

Arviointiperusteet tulee pesäluettelossa mainita erikseen kunkin omaisuuslajin tai -erän osalta (kirjanpitoarvo, mahdolliset epäkuranttiusvähennykset, hankitut arviolausunnot, saadut ostotarjoukset jne.).

3.4 Varat

3.4.1 Pysyvät vastaavat

Pysyviin vastaaviin luetaan velallisen käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset. Pesäluettelossa omaisuus voidaan ryhmitellä vahvistetun tasekaavan mukaisesti aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin. Pitkäaikaisiin sijoituksiin luettavat osakkeet, osuudet ja saamiset voidaan pesäluettelon selvyuden vuoksi merkitä rahoitusomaisuudeksi (kohta 3.4.2)

Aineettomia hyödykkeitä, joilla voi olla taloudellista arvoa, ovat lähinnä patentit, tekijänoikeudet ja tavaramerkkioikeudet (immateriaalioikeudet). Pesäluetteloon tulee inventoida muutkin kuin kirjanpitoon merkityt ja rekisteröidyt immateriaalioikeudet.

Aineellisia hyödykkeitä ovat maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muut vastaavat hyödykkeet. Kiinteistöjen osalta pesäluettelossa on mainittava niitä mahdollisesti rasittavien panttivelkojen määrä sekä tiedossa olevat panttivelkojat.

Omistuksenpidätys- tai takaisinottoehdoin ostetut esineet on merkittävä omaksi ryhmäkseen tai muutoin ilmaistava selvästi, että omistusoikeus näihin ei ole siirtynyt velalliselle. Esineiden arvoksi voidaan merkitä nettoarvo, joka saadaan vähentämällä esineen käyvästä arvosta siihen kohdistuva velkaosuus. Jos pesäluetteloon merkitään esineen käypä arvo (brutto), niin siihen kohdistuvan osamaksuvelan määrä on erikseen mainittava.

3.4.2

Vaihtuvat vastaavat Vaihtuviin vastaaviin luetaan velallisen vaihto- ja rahoitusomaisuus.

Vaihto-omaisuutta ovat aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset ja valmiit tuotteet sekä tavarat, jotka on ryhmiteltävä omiksi luetteloikseen. Aineiden ja tarvikkeiden sekä keskeneräisten tuotteiden arvoon vaikuttaa se, saadaanko ne valmistettua valmiiksi tuotteiksi ja myytyä pesän toimesta. Jos näin on, asiasta on mainittava kyseisen omaisuus-erän kohdalla.

Rahoitusomaisuus muodostuu velallisen saamisista, rahoitusarvopapereista sekä rahoista (käteiskassa) ja pankkisaamisista.

Tili-, laina- ja muista saamisista on pesäluetteloon merkittävä velallisen nimi, postiosoite ja saatavan määrä asettamishetken mukaisena. Jos pesäluettelo laadittaessa on tiedossa, että saaminen on epävarma tai riitainen, siitä on mainittava pesäluettelossa (riitaisuuden peruste, velallisen maksukyky tms. pesänhoitajan tietoon tullut kertymän kannalta merkityksellinen seikka). Saamisista velalliselle mahdollisesti annetut vakuudet on mainittava.

Rahoitusarvopapereihin luetaan osakkeet, osuudet muissa yhtiöissä kuten avoimissa yhtiöissä, kommandiittiyhtiöissä tai osuuskunnissa sekä muut arvopaperit kuten mm. joukkovelkakirjalainat.

Käteiskassa on laskettava heti konkurssin alettua. Pesäluettelo on merkittävä käteiskassan todellinen määrä. Jos kirjanpitovelvollisen velallisen kassatilin saldo ja pesässä todellisuudessa olevan kassan määrä eivät täsmää, pesänhoitajan on selvitettävä, onko kassasta mahdollisesti puuttuva osuus merkittävä velallisen saatavaksi toimitusjohtajalta tai muulta kassasta vastaavalta henkilöltä.

Pankkisaamiset on merkittävä asettamispäivän saldojen mukaisesti riippumatta pankilla mahdollisesti olevasta vastasaamisten kuittausoikeudesta. Kuittausoikeudesta tulee tehdä huomautus esimerkiksi omaksi sarakkeekseen siten, että todellisten pesään kuuluvien varojen määrä voidaan havaita. On huomattava, että luottolaitoksella ei ole kuitenkaan oikeutta kuitata saatavaansa velalliselta varoilla, jotka ovat maksuliikenteen hoitamiseen tarkoitettulla velallisen tilillä (KonkL 6:5).

3.4.3

Muut varat

Pesäluettelo on tuleekin merkitä myös sellaiset velallisen varat, jotka eivät välttämättä näy kirjanpidosta, mutta jotka todennäköisesti lisäävät realisointikertymää.

Muita varoja voivat olla esimerkiksi

- yksityisen elinkeinonharjoittajan yksityisomaisuus (poislukien ulosmittauskelvottomat varat)
- velalliselle kuuluva osuus kuolinpesään

- vakuutus sopimuksiin perustuvat saatavat
- siirtokelpoiset sopimukset
- maksetut ennakot

3.5 Velat

Pesäluetteloon on merkittävä vain ne velat, joiden peruste on syntynyt ennen konkurssiin asettamista. Velkojen vanhentumiseen ja täytännönpanokelpoisuuden puutteeseen on syytä kiinnittää huomiota.

Tiedot veloista voidaan, jos se on tarkoituksenmukaista, ryhmitellä kirjanpitoasetuksessa vahvistetun tasekaavan mukaisesti. Toisaalta ryhmittelynä voidaan myös käyttää esim. jakoa palkka-, rahoituslaitos-, vakuutusmaksu-, vero-, vuokra-, tili- ja muihin velkoihin.

Pesäluetteloon on merkittävä velkojan nimi, postiosoite ja velan määrä konkurssihetkellä. Velan määräksi merkitään pääoma ja sille konkurssin asettamispäivään asti laskettu korko. Jos velkoja ei ole ilmoittanut koron osuutta, sitä ei tarvitse laskea. Korot tarkentuvat lopullisesti konkurssivalvonnassa. Muut kuin euromääräiset velat on merkittävä euroina konkurssin alkamispäivän kurssin mukaan (KonkL 12:2).

Pesänhoitajan tulee varmistaa velallisen ilmoittamien velkojen saldot, jos tietojen oikeellisuutta on aihetta epäillä. Julkisvelkojen ja suurimpien yksityisten velkojen saatavien saldot on aina syytä tarkistaa velkojilta.

Velkojalla saatavastaan mahdollisesti oleva vakuus tai kuitattavissa oleva vastasaatava on merkittävä pesäluetteloon. Erityisesti on tältä osin huolehdittava siitä, ettei vastuueriä merkitä kahteen kertaan.

Konkurssia edeltäneen yrityssaneerausmenettelyn aikana syntyneet, **velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3a §:n nojalla etuoikeutetut** velat tulee merkitä pesäluetteloon omaksi ryhmäkseen. Saneerausmenettelyn aikana syntyneet velat saavat suorituksen parhaalla etuoikeudella velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen pantti- ja pidätysoikeudella turvattujen saatavien jälkeen. Selvittäjän ja valvojan palkkio ja kustannusten korvaus on maksettava konkurssipesän varoista ennen saneerausmenettelyn aikana syntyneitä velkoja, joten nämä erät on myös merkittävä pesä-luettelossa selkeästi omaksi ryhmäkseen.

3.6 Vastuut

Pesäluetteloon tulee merkitä velallisen takaus- ja muut vastuut sekä velallisen antamat pantit. Vastuista on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava kenelle ja minkä veloitteen vakuudeksi vastuusitoumus on annettu tai omaisuus on pantattu sekä panttien etuoikeusjärjestys.

Omaisuseriä koskevat vastuut voidaan merkitä joko kunkin omaisuus-erän kohdalle tai vaihtoehtoisesti omaksi ryhmäkseen.

4

PESÄNHOITAJAN ARVIO JAKO-OSUUKSISTA

Pesänhoitajan tulee liittää pesäluetteloon arviolaskelma omaisuuden rahaksi muuton tuloksesta ja konkurssipesän kustannuksista. Laskelman perusteella pesänhoitaja voi arvioida velkojien saataville kertyvän jako-osuuden.

Konkurssipesän kustannuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon tuomioistuinmenettelystä perittävät oikeudenkäyntimaksut, pesänhoitajan palkkio sekä pesän selvityksestä ja hoidosta aiheutuvat muut tavanomaiset kustannukset.

Arviolaskelmassa on lisäksi otettava huomioon muut ennakoitavissa olevat seikat, jotka vaikuttavat jako-osuuksien lopulliseen määrään ja jakautumiseen velkojien kesken. Näitä ovat esimerkiksi kuittaukset, massavelkaiset palkkasaatavat ja pantatun omaisuuden myynneistä pesään mahdollisesti kertyvät varat.

5

TIIVISTELMÄ

Pesänhoitajan on laadittava pesäluettelon liitteeksi tiivistelmä velallisen taloudellisesta tilanteesta, jos pesäluettelo on laaja tai tiivistelmän laatiminen on muutoin tarkoituksenmukaista.

Tavanomaisissa konkurssipesissä pesäluettelon yhteenveto ja pesänhoitajan arvio jako-osuuksista ovat yleensä riittävä tiivistelmä. Laajoissa konkurssipesissä on sen sijaan perusteltua laatia erillinen tiivistelmä, joka sisältää pesänhoitajan arvion pantatun ja panttaamattoman omaisuuden realisoinnista kertyvästä määrästä.

Suosituksen liitteenä on malli tavanomaisen konkurssipesän pesäluettelosta.

Helsingissä 1. päivänä syyskuuta 2004

MATTI NENONEN
Matti Nenonen
puheenjohtaja

PEKKA PULKAMO
Pekka Pulkamo
sihteeri

Muutokset hyväksytyt

Helsingissä 15. päivänä joulukuuta 2009

Kari Harju
puheenjohtaja

Pekka Pulkamo
sihteeri

Helsingissä 29. päivänä syyskuuta 2014

Sami Uoti
puheenjohtaja

Antti Kurikka
sihteeri

LIITE

pesäluettelon malli